

Pilipi zengât ekap Paulonâ kulemgum ziŋgip.

Mâsop den.

¹ Yesu Kristogât kore a Paulo sot Timoteo, net Pilipi kamânân Yesu Kristogât siŋgi a sot galem a sot a sâtŋâ, zengât ekap zi kulemgum pet.

² Ibâniŋ Anutu sot Kembuniŋ Yesu Kristo, zekâren gâbâ tânzâŋgozâŋgoŋ sot um lumbenâ zengâren zimbap.

Paulo zâk tâk namin tap Pilipi a ambân zengât op Kembugâren ninâu sâip.

³ Nâ zengât nâŋgâman dâp Anutu sâiwap sâm dukuman. ⁴⁻⁵ Zen siŋgi âlip nâŋgâmŋâ nen sot pâlâtâŋ urâwen. Oi narâk zoren gâbâ ârândâŋ nep tuum gawen. Nâ zorat ninâu sâman dâp, zengât umâlep op Kembugâren sâiwap sâm ninâu sâman. ⁶ Oi itâ nâŋgâm kâtigian. Anutuŋâ nep âlip zengâren topkwâipŋâ tuum âim ândei Yesu Kristo taki bonŋâ muyagibap. ⁷ Nâ zengât yatâ nâŋgâman. Zo topŋâ itâgât. Nâ zoren siŋgi âlipkât op den nebân tap sot tâk namin ândia zen aksik tânnowe. Oi nâ zorat umnandâ zen saaziŋgâmap. ⁸ Yesu Kristonâ tânnogi umnandâ saaziŋgâmap, zo perâkŋak dâzâŋgua Anutuŋâ nâŋgi bon uap.

⁹ Oi buku orotziŋandâ sot um nâŋgânâŋgâziŋ kubikaŋgâm lâmbari kut ŋâi ŋâi bâliŋâ sot âlipŋâ zo târârak ek nâŋgâm kubikpigât ninâu sâman.

¹⁰ Oi zen kut ŋâi bonŋâ ek nâŋgâm Kristo gâbapkât

um salek sot tosa buŋ bâbâlaŋ op mambât ândibi. ¹¹ Oi Yesu Kristoŋâ tânzâŋgoi ândiândi târârakkât bonŋâ muyagine Anutugât sâtâre sot sâmb âlip muyagibap.

Nâmbutŋandâ pabâtgwabât op siŋgi âlip sâwe.

¹² Bukurâpnâ, zen kwakpegât dâzâŋgobâ. Ziren kut nâi nâi muyagenigip, zorâŋ siŋgi âlip laŋ kârâbapkât muyageip. ¹³ Nâ Kristogât opŋâ tâk namâ a orâwan. Tâk namâ zorat siŋgi orâwan, den zorâŋ a kâukŋâ sot kâwali a sot a torenŋâ ziren ândie, zengât kindapziŋan giarip. ¹⁴ Oi tâk namin yatâ ândim kâtigiangât bukurâpniŋâ doŋbep mârumb kenŋât urâwe, zen zo birâmb Kembugâren nâŋgâmb pâlatâŋ kwap Anutugât den kenŋât buŋ sâme.

¹⁵ A nâmbutŋâ zen um kâlak otnim sâknamb ninamb Kristogât den zo um kâlâgâmb sâme. A nâmbutŋandâ ko umâlep otnim sâme. ¹⁶ Umâlep otnim sâme, zen nâ siŋgi âlip galem op tâk namin zemb, zorat umziŋandâ gâsânogi sâme. ¹⁷ Nâmbutŋandâ ko zâizâiŋ op kâsa otnim Kristogât kot sâne laŋ kârâmap. Zo tâk namâ kwâkŋan um sâknamb muyageninamb upme. ¹⁸ Oi yatâ mo yatâ, sâmb gulipkumb sâbi mo perâkŋak sâbi, zorat wangât doŋbep sânat. Kristogât den laŋ kârâmb âibap, zorarâk sâtâre opman.

Paulo zâk mumuŋâ sot ândiândiŋâ, zorat ârândâŋ okŋangip.

¹⁹ Oi itâ sâmb umâlip nâŋgâmb ândibat. Zen nâgât op ninâmb sâne Yesu Kristogât Kaapumŋâ betnan mei olaŋnine ândibat. ²⁰ Nâ itâ upatkât

otnigi ândian. Nâ narâk ziren kenġât sot aġun sâsâli mân upat. Umnâ zâkkâren pam kore okġaġġâm ândibat. Op ġâwan, zo yatâ op ândibat. Nâ wâġân ândibat mo mumbarân a ziġâ nikne âlip oi Kristo sâm âlip kwâkġaġġâbi. ²¹ Nâġât ândiândiġ, zo Kristo. Nâ mumbat mo ândibat? Nâi mo nâiġât ârândânġ otnigap. Mumbatġâ kut nâi âlipġâ mimbat. Hângât kâbâ yâmbât zo birâm sumbemân kut nâi âlip zo mimbat. Zorat nâġġa sâtârenġoot uap. ²² Ka hânân târokwap ândibat zo ko hânân nep tuuga bonġâ muyag-ibap. Zorat nâ um zagât uan. Nâi mo nâiġât bâbâlaġ upâ. ²³ Nâi mo nâiġât ârândânġ otnigap. Hân zi birâm Kristo muyagem zâk sot ândibatkât âkġâlian. Zâk sot ândibat, zorat nâġġa sâtârenġoot uap. ²⁴ Ka zen mandu upegât hânân târokwap ândia âlip upap. ²⁵ Oi zorat itâ nâġġan. Nâ mân mom zen sot ândibat. Nâ betziġan mem ândia nâġġâm pâlatânziġ ġwâlântensâi sâtâre op ândibi. ²⁶ Zengâren gamġâ ândia nâġât op Yesu Kristo sâm âlip kwâkġaġġâm ândim zâibi.

Tânagom ândiândiġ nep tuunat.

²⁷ Zen umziġ mindum ândibi. Oi saagua op Kristogât siġi âlip zo târârak mem kinbi. Zen Kristogât a ġakârâpġâ ândie, zorat yatâ op ândine dâp upap. Zen um kânok opġâ tânagom kin siġi âlipkât ândiândi nep tuune ġa ziġġitpat mo kârebân ândim siġġiziġik nâġġa âlip upap. ²⁸ Tânagom kin kâsarâpziġâ zengât kenġât mân op ândibi. Zen yatâ utne Anutuġâ zâk kâsaziġ birâziġġâm zen ġâsâzânġobap, zorat topġâ muyagei ek nâġġâbi. ²⁹ Anutuġâ zen

Kristo nângâm pâlâtân kwâkņanġâbigât sâip. Oi zorik buņâ. Zâkkât opņâ sâknam nângâm kore okņanġâbigât nângâziņgip. ³⁰ Nâ mârur sâknam nep topkwap tuum ândia nigâwe. Oi irak zi yatik sâknam kwâkņan tuuga siņginâ nângâme. Oi zen yatik sâknam kwâkņan siņgi âlip nep tuum ândim kâtigibi.

2

Um Kânok op buku utnat.

¹⁻² Zengâren gâbâ Kristogât opņâ umziņ tânagom sot Kaapum sot op târotâro sot buku orot zo yatâ ziap? Um bâbâlanġ orot zo yatâ ziap? Mo zen Kristo sot pâlâtân utnetâ umziņ saamņâ kâtikņan kwapmap? Zo yatâ ziap oi ko um nângânângâziņ mâpotpi. Oi umziņ kânok oi zorarâk nângâm ândibi. Zen yatâ utnetâ sâtâre kwâkņan ândibat. ³ Zen zâizâiņ op sâk mâmeyân mân upi. Gâ gikâ umgâ mem gemņâ bukuganġât nângâna zâibap. ⁴ Gâ gikanġât kut ņâi âlip upapkât buņâ, bukurâpkâ zengât kut ņâi âlip upapkât ârândân nângâban.

Yesuņâ mâtâp lânġip, zo yatik lânġnat.

⁵ Yesu Kristogât nângânângâ zeip, zo yatik zengâren zimbat. ⁶ Zâk Anutuyâk op ândeipņâ Anutu tobat ândian sâm mân anġân kârip. ⁷ Zâkņâ kut ņâi zo kwâkâm pam kore a zengât tobat op a tobat yatâ muyageip. ⁸ Oi tobatņâ ikne a tobat yatâ oip. Zâk a giginâ op ândim sât lulunġ mâtâpņâ lânġ ândimņâ moip. Mumuņâ mâte oi poru nagân mumbapkât mân anġân kârip. ⁹ Yatâ oipkât

Anutuñâ mem zâi a zâizâiñâ patâ kwânângip. Kwânângâmñâ kut siñgiñâ lañ kârâm a zengât kotsiñgi, zo mâpot mem kinbapkât sâm pindip. ¹⁰ Oi sumbemân sot hânân sot hân ombenjan ândime, nen aksik patâ Yesugât kot nângâm hânân gei pindiñsânat. ¹¹ Oi lâuniñandâ itâ sânat, “Yesu Kristo, zâkñâ Kembu patâniñâ ândiap.” Yatâ sâm Anutu Ibâ sâm âlip kwâkñanğânat.

Âlip utnatkât kâtiginat.

¹² Bukurâpnâ, zen âsâbânğ sâtnâ lume. Zen sot ândiyâk buñâ, kârebân ândia zo yatik otnime. Zo yatâ op kubikkubikziñanğât bonñâ muyaginam zikñik zikñik kâtigibi. Zorat umziñ kenğât op sânam kwâtkwât op kâtigibi. ¹³ Wangât, Anutu zikñak umziñan nep tuugi um bâbâlanğ op sâtnâ lubigât imbañâ ziñgâmop, zorat. ¹⁴ Zen kut ñâi ñâi upme, zo âkon sâm sot um zagârân mâsimâsikâ mân upi. ¹⁵ Zen yatâ opñâ Anutugât nan bârarâp tosa buñ sot um salek op ândibi. A gâñgonğ narâk ziren ândie, zengât osetziñan âsakñâ yatâ op ândibi. ¹⁶ Âsak yatâ op ândiândigât den ziinğ mem ândim a ambân dâzânğobi. Yatâ utne Kristo takâtakânğ narâkñanğ itâ sâm zengât sâtâre upat, “Sâknam nângâm nep tuuwan, zorat bonñâ muyagiapkât sâtâre upat.”

¹⁷ Zen nângâm pâlâtânziñâ Anutugât siñgi sâm pane ziap. Nâ zo yatik sâknâ zâkkât siñgi sâm mumbat, zorat umâlep sâtâre opñâ zen sot umâlep nângâbat. ¹⁸ Oi zen yatik sâtâre op nâgât umâlep nângâbi.

Timoteogât den.

19 Kambu Yesuñâ nângi dâp oi Timoteo kek sângongua zengâren gâbapkât san. Oi zengâren gâbâ den siñgi mem âburem ga zengât siñgi den dâtnogi umnâ diim gibap. 20 A yatâ zo ñâi mân ândie. Zâk perâkñak zengât nângâmñâ umñandâ tânzângobap. 21 Nâmbutñâ zen ziññangât nângâm Yesu Kristogât nep zo dâñ mân tuume. 22 Timoteo ândiâññangât topñâ âlip nânge. Nannandâ ibâñâ bekñan memap, zo yatik nâ siñgi âlip nebân betnan memap. 23 Oi nâ ninan yatâ mo yatâ muyagibat, zo nângâmñâ zâk sângongua gâbap. 24 Oi Kembuñâ nângânigi ninak zengâren kek gâbat.

Epaporidito, zâkkât den.

25 Nâ kut ñâi kârum ândia zen Epaporidito sângongune ga tânnogip. Zâk bukunâ op betnan memap sot kâwali a bukunâ ândimap. Zâk mâburem ziñgâbam san. 26 Oi zâk mâsek op zeï zen siñgiñâ nângâwe. Zâkkât nângâm kwâkâ upegât umñâ zengâren tâi nângâm ândiap. Zâk zengâren gam ziñgitpapkât okñangap. 27 Zâk mâsek donbep op mumbam oip. Oi Anutuñâ tângum bekñan meip. Oi zorik buñâ. Nâgâren umbâlâ muyagebapkât bekñan meip. 28 Zen ekñâ umâlip upigât sot nâ yatik nângâm kwâkâ mân ândibatât zâk mân anğân kârâm sângongua gâbap. 29 Zorat zengâren gâi zen umâlip nângânangâm Kembugât op buku okñangâbi. Zen a yatâ zo hurat kwatziñgâbi. 30 Zâk Kristogât nepkât mumbam op zeip. Zengât hâuñâ kore otnibapkât sâkñâ mân anğân kârip.

3

Sinji âlip kukun a zo zengât galem utnat.

¹ Bukurâpnâ, den n̄ai sâbâ. Kembangât opnâ umâlibân ândibi. Den zo m̄arum s̄am dâzângowan. Dum zorigâk kulemgum zingâbam n̄angâm mân kwaksan. Wangât, zorânâ tânzângobap, zorat.

² Zen wâu ulin zengât galem ândibi. Zen bâliņangât nep tuume. Sâkziņâ mânangâtme, a yatâ zo zengât galem orangâm ândibi. ³ Zo zen kwabâ kwarangâm nen Kembangât a s̄ame. Zo yenjâ. Nen ko Anutugât a bonjâ ândimen. Kaapumjâ otniņgi Kambu kore okņangâmen. Oi Yesu Kristo sot pâlâtâņ upmen. Oi n̄angâm pâlâtâņniņâ zo sâkkât zoren mân pamen. ⁴ Nâ sâkkâren târokwapâ s̄am âlip opam. A nâmbutjâ zen sâkkâren târokwapme. Nâ yatâ upâ s̄am walâzingâbam. ⁵ Zorat topjâ s̄am muyagibâ. Nâ muyagem sirâm nâmburân zagât zia karâmbuņan kwabânowe. Nâ Isirae a kâmurân gokņâ, Benyamingât kiunjâ. Nâ Yuda a, Yuda zengâren gâbâ âsagiwan. Nâ Parisaio a op Mosegât gurumin den lum ândiwan. ⁶ Kâtikņangât op Kembangât kâmut, zengât kâsa orâwan. Kembangât gurumin den zo perâkņak lum kwâtâtewan. Oi târarak mâtâp lâņ ândiwan.

Paulonjâ Kristogât op kut n̄ai n̄ai birip.

⁷ Oi nâ m̄arum kut n̄ai n̄ai mem ândim n̄anga bon oip. Bet ko Kristogât opnâ n̄anga yenjâ oip. ⁸ Perâkņak, nâ Kambuņâ Yesu Kristo, zâkkât topjâ ek n̄anga bon oi kut n̄ai n̄ai m̄arum orâwan sot nâmbutjâ pisuk patâ, zorat n̄anga yenjâ uap.

Nâ Kristo sot pâlâtân upat sâ m kut nâi nâi sânġinâ eksa iisâk yatâ oi birâwan. ⁹ Nâ gurumin den lum târârak upatkât buġâ. Kristogâren nângâm pâlâtân kwap tosanâ buġ ândiândiġ, zorat otnigap. Nângâm pâlâtân zo Anutugâren gok. Zâkġâ nângi tosanâ buġ upapkât san. ¹⁰ Nâ Kristo sot pâlâtân ua zaatzaatġaġgât imbaġâ nâgâren muyagei zâk sâknam nângip, yatik nângâbat. Yatâ opġâ moip, zorat holi muyagibat. ¹¹ Yatâ op âim mumuġan gâbâ zaatpat, zorat otnigap.

Kâtigem âim kikerân âi gâsunat.

¹² Nâ ninaġgât itâ mân san, “Paulo nâ sârârâk kârâm mârum kikerân ga gâsuan.” Buġâ. Ka Yesu Kristoġâ nâ gâsunigipkât kiket gâsubam sârârâk kârâm âiman. ¹³ Bukurâp, kiket muyagem gâsuan, ninaġgât nânga yatâ mân uap. Zitâ opman. Kut nâi birâwan, zo kândâtkoman. Oi kut nâi mâtenan kinzap, zo mimbatkât kâtigeman. ¹⁴ Oi Anutuġâ Yesu Kristogât op diinigi sumbemân âibatkat op kiket âi gâsubat.

¹⁵ A um nângânângâniġ lâmbarip, nen aksik zo yatâ nângâm ândinat. Oi a nâmbutġandâ kut nâigât nângâne mâtâp nâi opmap oi ko Anutuġâ mâtâp âlip tirâpzâġgoi ek nângâbi. ¹⁶ Mâtâp lânġ gawen, zorik lânġ âinâ.

Nen sumbem kamângât bonġâ ândinatkat niġgip.

¹⁷ Bukurâp, nâ mâtâbân kândom otziġga zen yatik mâtâp zirenâk molinim lânġbi. A nâmbutġâ yatik ândim kândom otziġgâme, zeġgâren sinziġ ek ândibi. ¹⁸ A doġbep zeġgât dâzâġgom gâwan.

Zi isem umbâlâ op dum dâzângobâ. Zen Kristo poru nagân kukunâ, zâk kâsa miñangâme. ¹⁹ A zo, ziñ tâmbetagoagonangât sinji ue. Zen tep kâamboziñandâ kembu otziñgâmap. Oi añunñoot zorâñ umâlip kwatziñgâmap. Hângât kut ñâi ñâi, zorarâk nâñgâm ândime. ²⁰ Nen ko sumbem kamângât bonñâ. Oi zoren gâbâ neñgât kubikkubik a, Kembu Yesu Kristo, zâknâ ga gâsânângobapkât mambât ândimen. ²¹ Zâk a sot kut ñâi ñâi mem gemñâ zikñâ ombenjan nâmbanbapkât imbanñâ zemñângap. Zâkkât imbanñâ zorâñâ sâkniñ giginâ melâñi zik sâk yatâ neule âsakñoot upap.

4

Paulogât berân mâme a, zeñgât den.

¹ Bukurâpnâ, nâ ga ziñgitpatkât nâñgan. Umnâ zeñgâren kinzap. Nâ zeñgât sâtâre opman. Zen Kembu sot pâlâtâñ op kâtigem ândibi.

² Eudodia sot Sintike, ambân zagât zo zet Kembugât op um kânok op ândibabot. ³ Oi betnan memmat, gâ ambân zagât zo betzikñan mimban. Zet sot Kelemento sot buku nâmbutñâ, zen sinji âlipkât nep tânnone tuuwen. Kutziñâ ândiândi kâtikkât ekabân ziap.

Sâm bâbâlañ den.

⁴ Zen Kembugât op umâlip nâñgâm sâm âlip kwâkñangâm ândibi. Nâ dum sâbâ. Zen sâtâre op ândibi. ⁵ Zen um lumbenâ sot um lâklâk ândine a ziñ ziñgit nâñgâbi. Kembu takâtakâñangât narâk mâte otniñgap. ⁶ Kut ñâi ñâi zorat mân nâñgâm

kwâkâ upi. Umziŋan den topŋâ topŋâ zeï Anutu dukubi. Oi sâiwap sâim dukubi. ⁷ Oi Anutugâren gâbâ um lumbenâ, zo a nâŋgânâŋgâniŋ walâmap. Yesu Kristogât op um lumbenâ zorânâ nenġâren kwâlâlâksâm zimbap.

⁸ Oi bukurâp, den ŋâi sâbâ. Kut ŋâi ŋâi bonŋâ sot hurat kwâkwat, kut ŋâi ŋâi târârakŋâ sot salekŋâ, kut ŋâi ŋâi tobat âlip sot hikpârâkŋoot, kut ŋâi op kwâtâkwâtâtiŋ sot umâlip muyagime. Kut ŋâi ŋâi zo aksik nâŋgâm ândibi.

⁹ Nâ den dâzâŋgom tirâpžâŋgua ek nâŋgâwe, zorik op ândine Anutu, lumbenâ mariŋandâ zen sot ândibap.

Paulo yatâ mo yatâ ândei âlip oip.

¹⁰ Zen betnan miegât Kembugâren umâlip patâ nâŋgan. Zen mârum nâgât nâŋgâm betnan minam mâtâpkât kwagâwe, zo nâŋgan. ¹¹ Nâ kut ŋâi kârum mân san. Nâ kut ŋâi ŋâi kârumŋâ yen ândian, zorat nâŋga mân bâliŋ opmap. ¹² Nâ gigiŋ op ândiândiŋ mo gom sambe zemnigi ândiândiŋ, zo yatâ âlip ândibam. Tepkât op ândiândiŋ mo gomsambe kwâkŋan ândiândiŋ mo puyân ândiândiŋ, zorat topŋâ aksik nâŋgâman. Zo yatâ mo yatâ ândia âlip opmap. ¹³ Yesu Kristonâ imbanâ nigi kâtigeman, zâkkât op yatâ mo yatâ zo ândia âlip opmap.

¹⁴ Nâ sâknamân ândia zen betnan miwe, zorat nâŋga âlip uap.

Paulo kut ŋâi ŋâi pindâwe.

¹⁵ Pilipi kamânân gok a ambân, zen nâŋge. Nâ siŋgi âlip nep topkwap Makedonia hân birâwan,

narâk zoren Yesugât kâmut nâmbut zen yen ândine zen ziņik nâ sot târotâro op betnan miwe. ¹⁶ Oi Tesalonike kamânân ândia sâkkât kut ηâi ηâi zo sâp zagât nim tânnowe. ¹⁷ Nâ kât sikum nibigât mân san. Siņgi âlip bonηâ zengâren muyagibapkât san. Oi bonηâ zo zengâren laņ kârâbap. ¹⁸ Ziņâ nâ kut ηâi muyagem niwe, zorat sâiwap dâzâņgobâ. Nine gom sambe op ândian. Epaporiditonâ zengâren gâbâ kut ηâi zo mem ga nigi gom sambe op ândian. Ziņâ nâ kut ηâi otniwe, zorat nâņga Kembu okηaņgâwe yatâ uap. ¹⁹ Oi Kembuηâ zorat nâņgi âlip uap. Oi Anutu, zâk gom sambe muyagemapηâ Yesu Kristogât op kut ηâi ηâi doņbep ziņgi kut ηâi mân kârum ândibi. ²⁰ Oi Anutu Ibâniηâ, zâkkâren sâm âlip zinziņ zem zâimâmbap. Perâkηak.

Den murukηâ.

²¹ Yesu Kristogât opηâ nâņgâziņgan. Zo Yesugât siņgi a dâzâņgom naņgâbi. Bukurâp nâ sot ândime, zen nâņgâziņge. ²² Kembugât siņgi a Roma a kutâ Sisagât kiņ top ândie sot Kembugât siņgi a nâmbutηâ, zen aksik nâņgâziņge.

²³ Kembu Yesu Kristogâren gâbâ tânzâņgozâņgoηandâ um dâpziņan zimbap. Perâkηak.

Zo yatik.

SINGI ÂLIP EKAP
The New Testament in the Komba Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Komba long Niugini
copyright © 1980 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Komba

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0. You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

8e5b8dff-a54f-5e56-9b8c-1906f06b22d1